
**DIN SCRIERILE LUI SI DESPRE ACADEMICIAN
EMIL POP (1897-1974)**

Alexandru BOLOGA & Ana FABIAN-GROZAVU
abologa@alpha.rmri.ro

Abstract: The late Professor Emil POP (1897-1974), a full member of the Romanian Academy was a renown biology teacher at the Faculty of Natural Sciences of the University of Cluj. He held the chairmanship of the department of Plant Physiology during the 20th century and, during several decades, displayed a remarkable didactic and scientific activity.

His academic milestones included receiving the doctorate in biological sciences (1928), becoming an associate professor (docent) in 1932, being elevated to professor of plant physiology, and being installed as an academician in 1955. Further high points of his palmares were his appointment as director of the Institute of Biology, in Cluj (1958), and as substitute (1929-1931) then acting director of the city's Botanical Garden (1948-1949). He acceded to the chairmanship of the Romanian Academy's Section of Biology and took on the responsibilities of editor-in-chief of the periodical *Nature Protection (Ocrotirea naturii)*.

If between 1928 and 1966 he authored over 400 articles, both scientific and POPular, he established a deserved reputation in several fields: cytology, phyto-taxonomy, plant physiology and ecology, geobotany, ethnobotany, palaeopalynology, nature protection and in the areas of biology and botany of the history of science. His professional correspondence contains several interesting exchange, for instance a letter (Cluj, September 20, 1936) to a future distinguished Romanian algologist, university lecturer Dr. Maria S. Celan (1898-1989), who became a favourite disciple of Grigore Antipa; it dealt with her request for help in context with an initial literature search. His speech at the reunion of a group of 1915-graduates from the „Andrei Saguna” High School (1965) has remained a classic and bears witness to his sound knowledge, understanding and devotion, that purports to the history of Transylvania, the development of Romanian education and distinguished contemporary intellectuals.

Distinsul profesor Emil POP (Fig. 1), nascut în comuna Bucerdea Vinoasa, jud. Alba la 13 aprilie 1897, a urmat Facultatea de Stiinte Naturale

a Universitatii din Cluj / promotia 1922 (PTEANCU si colab., 1929; JOJA si colab., 1962; TARJÁN, 1966). În 19 decembrie 1928 a sustinut teza de doctorat „Analize de polen în turba Carpatilor Orientali (Dorna - Lucina) sub conducerea prof. Al. BORZA, examinatori I. POPESCU-VOINESTI si I. GRINTESCU, devenind doctor în Stiinte Naturale, cu Diploma de doctor nr. 615 / 1928, mentiunea „Magna cum laude” (PUIU, 1999). În 1 iulie 1932 a sustinut examenul de docenta în specialitatea geografie botanica, cu teza „Contributii la istoria vegetatiei cuaternare din Transilvania” si lectiile

Fig. nr. 1 Academician Emil POP

publice „Flora arctica si raporturile ei cu flora alpina” si „Apa ca factor ecologic”, docenta confirmata prin ordinul Ministerului Învatamântului nr. 83654 / 5 iulie 1932, semnat de ministrul Al. KIRITESCU (PUIU, 1999). Intre 1932-1937 a tinut toate cursurile de fitogeografie si cursuri pentru docenta absolventilor Facultatii de Stiinte (PUIU, 1999).

Si-a desfasurat activitatea didactica si stiintifica prodigioasa ca profesor universitar la Catedra de fiziologie vegetala a Facultatii de Stiinte Naturale a Universitatii din Cluj si a fost ales membru titular al Academiei Române în 1955.

A fost, totodata, director al Institutului de Biologie din Cluj (1958), director suplinitor si director plin al Gradinii Botanice din Cluj (1929-1931, 1948-1949), presedintele Sectiei de Biologie a Academiei Române si presedintele comitetului de redactie al revistei „Ocotirea Naturii”.

Pentru toate excelentele sale, E. POP a reusit printr-o activitate neobosita si o autoexigenta exemplara. Printr-o severa educare a competentelor si disponibilitatilor sale native, a stiut si a reusit sa si le mobilizeze si sa le puna în valoare. Toate se regasesc în creatia sa stiintifica, dar mai ales în prestatia didactica: putere de munca, capacitate critica si de discernamânt, spirit de analiza si sinteza exceptional, o înclinatie speciala spre istoricism; aceasta din urma i-a permis explicarea fenomenelor vietii atât în perspectiva evolutiei din trecut cât si devenirea lor în viitor.

A abordat cu acelasi orizont larg de cunoastere problemele teoretice-conceptuale ale vietii, ca si probleme vizate punctual.

Carierea sa a fost caracterizata succint în trei etape: 1. de formare si afirmare, 2. cea a refugiului la Timisoara si 3. cea a marilor realizari (CRISTEA si FABIAN, 1998).

Dar cel mai cuprinzator si totodata mai precis compendiu al vietii si operei Profesorului îl datoram Sidoniei PUIU - un portret al omului si un repertoriu al operei, inclusiv 71 de titluri cu autorii despre personalitatea lui E. POP (PUIU, 1999).

S-a remarcat cu precadere în urmatoarele domenii de cercetare: citologie, fitotaxonomie, fiziologie vegetala, ecologie vegetala, geobotanica, etnobotanica, paleopalinologie, protectia naturii si istoria stiintei (biologie, botanica); majoritatea acestor domenii punctuale de studiu, dintre care câteva fac obiectul unor cursuri universitare (de ex. citofiziologie vegetala, fitofiziologie generala, s.a.) au fost comentate de catre oameni de stiinta avizati, precum palinologie si fitogeografie - N. BOSCAIU si I. PETRESCU, ecosistemul forestier - V. GIURGIU, ocrotirea naturii si a mediului ambiant - N. BOSCAIU si I. PETRESCU, istoria stiintelor biologice - S. PUIU.

Între 1928-1966 a publicat 432 de lucrari stiintifice originale si de popularizare a stiintelor biologice, precum si 103 note de jurnal, note de drum, amintiri, cuvântari ocazionale, însumând peste 3.000 de pagini aflate în manuscris la Biblioteca Filialei Academiei Române din Cluj-Napoca.

Activitatea stiintifica multilaterala si prodigioasa a acad. E POP poate fi exemplificata cu prisosinta. Astfel, una dintre numeroasele sale contributii privind fiziologia vegetala este lectia inaugurala tinuta la Universitatea din Cluj la 27 octombrie 1939 privind „Batrâneta si moartea plantelor” (POP, 1940). Lucrarea, cuprinzând 1. Introducere, 2. Batrâneta si moarte la plantele unicelulare, 3. Batrâneta si moarte la plantele superioare, 4. Încheiere, 5. Bibliografie, cu o autocitare (POP, 1934) si ilustrata cu 15 figuri clare si atractive, este un model de articol stiintific si probitate profesionala.

Unul dintre subiectele predilecte de cercetare, de mare însemnatate teoretică și practică, s-a materializat în monografia „Mlăstinile de turba din R.P.R.” (BOTNARIUC, 1961).

Numeroase alte contribuții științifice esențiale ale lui E. POP - universitar, savant, om de cultură și, cu deosebire, om de aleasă calitate spirituală - au fost evidențiate cu ocazia evocării a 60 de ani de viață, la pensionarea la 70 de ani, la momentul „mării treceri”, la aniversarea centenarului nașterii, la 30 de ani de la deces și nu numai (de ex. FABIAN, 1993-1994; 1997; FABIAN și PETRESCU, 2003) și republicate (de ex. FABIAN și PETRESCU, 2004).

În privința dezvoltării biologiei în Transilvania s-a referit, printre altele, la atitudinea față de darwinism a societăților maghiare de științe naturale între anii 1860-1880 (POP, 1957).

Din corespondența profesională și personală extrem de vastă, pentru care au fost inventariate peste 550 de „parteneri epistolari” (instituții și persoane fizice), însumând 16.000 de piese (scrisori și ciorne ordonate în 1.050 mape), arhivată la Biblioteca Academiei Cluj-Napoca și comentate succint (PUIU, 1999), o scrisoare inedită (POP, 1936) (Fig. 2), adresată tinerei cercetătoare contemporană și viitoarei algologă remarcabile conf.dr. Maria S. CELAN (1898-1989) (BOLOGA, 1989, 1991), atestă o dată în plus seriozitatea, solicitudinea și modestia Profesorului nostru de mai târziu:

„Stimata D-soara colega,

Regret foarte mult ca nu te pot servi cu informația ce o dorești. Avem la Inst. bot. 2, la biblioteca Universității 5 volume din De Toni¹; Suplimentul înșă nu se găsește. Este vorba aici de ediția veche. Pe cât stii înșă există o ediție nouă, mi se pare de prin 1932-34. Neocupându-mă mai deaproape de alge, nu mi-am notat această informație luată probabil din vre-un catalog sau din vreo recenzie. Pentru o precisă documentare trebuie deci consultată ediția cea nouă. Va trebui deci să vă adresati unui algolog din străinătate.

Am văzut că vă ocupați de algele Marii Negre. Credeam că vă interesează colecția de alge de la Varna, publicate sub forma de herbar. Anexez aici lista din primul fascicul.

Cu cele mai distinse salutări,

E. POP”

I. Lieferung von ALGAE PONTI EUXINI EKSICCATAE in sinu varnense collectae.

---

¹ Giovanni BATTISTA DE TONI (1864-1924), algolog marin italian, născut la Venetia, profesor la Universitățile din Sassari și Modena.

1. *Polysiphonia variegata*
2. *Porphyra leucostica*
3. *Chaetomorpha chlorotica*
4. *Polysiphonia species*
5. *Cladophora utriculosa*
6. *Callythamnion corymbosum*
7. *Dasya elegans*
8. *Polysiphonia opaca*
9. *Ceramium species (sterilis)*
10. *Enteromorpha linza*
11. *Chaetomorpha linum*
12. *Cladophora elegans*
13. *Enteromorpha compressa*
14. *Chorda filum*
15. *Bryopsis plumosa*
16. *Cladostephus verticillatus*
17. *Ceramium rubrum, dichotomum*
18. *Ceramium strictum*
19. *Polysiphonia subulifera*
20. *Polysiphonia elongata*
21. *Delesseria ruscifolia*
22. *Phyllophora rubens*
23. *Laurencia obtusa*
24. *Laurencia paniculata*
25. *Cystosira barbata*

Si scrisoarea mentionata, aflata în posesia autorilor pe lângă altele, care dezvaluie bogatia sufleteasca a omului E. POP, vizând trairea profunda a bucuriilor adolescentei sale si afectiunea fata de prieteni, denota pretuirea muncii rodnice si devotate stiintei a unei tinere colege într-un domeniu drag sufletului sau – flora si vegetatia, fie si dintr-un segment anumit de flora doar, cum ar fi cea algala si pentru habitatul marin atât de interesant.

Aceasta cu atât mai mult cu cât „apetitul” lui E. POP nu se manifesta pentru „fragmente” de natura, ci îmbratasa totul într-o viziune de ansamblu si de corelatii interrelationale într-o maniera ecologica, în care a excelat întotdeauna în concluzii cât mai ample.

Dar nu activitatea, opera stiintifica si corespondenta prolifica binecunoscute ale savantului, dascalului si intelectualului patriot E. POP fac

Cluj, 20 N 1936

Scrisoarea nr. 10000

Draga Maria,

Regret foarte mult, ca mi te pot
scrie in informatiile ce doved. Botez
la 1887 tot e, la Bibliotecă Muzeu
la 5 volume din de 1888; Siglă
la 1888 mi se găsește. În viziune
de scrieri vechi. E cel care mi-a scris
o carte nouă - mi se pare un zvon
Recepându-mă mi-a scris de 1888.
mi mi-a scris foarte multe informații
probată din un catalog care din
recește. Sunt o precizie de
scrieri din cartile vechi ce au
la 1888 mi se adresează mi-a scris
din viziune.

Am văzut ca în cartea de
maru negru. Cămine se în viziune
celești ce este din 1888, publicat
mi-a scris de 1888. Acest mi-a
din viziune.

Am văzut mai multe
E. B.

Fig. nr. 2 - Scrisoarea lui Emil POP catre Maria S. CELAN (Cluj, 20 septembrie 1936), în facsimil

obiectul omagiului de fata, ci o alta latura a personalitatii profunde reiesita din „Cuvânt la întrunirea promotiei 1915 a liceului din Brasov”² (POP, nedatat), transmis prin posta la Brasov în 25.09.1965 „Pentru Nana si fam. BOLOGA”³ sub semnatura *Cutu* rezervata prietenilor apropiati:

² Liceul „Andrei SAGUNA” Brasov.

³ Dr. Elena BOLOGA - Sufleri, medic pediatru (1912-2002) si dr. med. Emil I. BOLOGA, dermato-venerolog (1916-2005) din Brasov.

„Vârsta noastră (68 de ani, n.a.), este a cumpenei nedefinite între activitatea productivă și trăirea din nou a vieții trecute cu ajutorul plin de bunăstare și reconfortare a amintirilor. În această cumpană a vieții noastre întâlnirea de azi este un prilej ales, un prilej unic de a retrăi un crâmpel luminos din tinerețea noastră petrecută în pitorescul oraș străjuit de Tâmpa... Ne găsim în sala lui festivă (Liceul „Andrei Saguna” Brașov, n.a.), unde **Virgil ONITIU**⁴ deschidea anul școlar și ne cuvânta cu verva lui înaripată, unde ascultam cu nesaturul adolescentului conferințele oaspetilor aleși ai liceului și manifestările muzicale, unde în cadrul Societății Ion POPAZU înmugureau cu încredere tinerețea aptitudinilor literare, se adânceau probleme științifice și ne avântam în discuții academice ... Din fresca balconului salii retrimiteau șoapta lor de încurajare venerabilii cititori, care printr-o barbătească inițiativă cu un neistovit entuziasm și cu un nobil spirit de jertfă au smuls unei istorii vitrege marea înfaptuire a complexului școlii medii românești din Brașov și i-au croit drumul spre lumina pentru mai multe decenii ...

Ideologia luminismului a aprins multe nădejdi și a sugerat multe inițiative printre românii transilvăneni, condamnați de însăși constituția valabilă până în 1948 să vegeze în umbra „națiunilor privilegiate”. Naprasnica răscoală a lui Horea, evenimentele politice din 1948 și 1949, stergerea iobăgiei etc. au întărit dorul de libertate și de aprofundare socială și națională. Absolutismul austriac care se instaurase, exercita ce-i drept o aspră cenzură, dar în același timp ea a moderat pe un deceniu și jumătate vechea adversitate față de români a nobilimii și a burgheziei maghiare, exacerbată prin luptele din 1848-1849.

În același an (1837, n.a.) își începe activitatea publicistică la Brașov **Gheorghe BARITIU**⁵, înființând „Gazeta Transilvaniei”, iar în 1838 „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, asigurându-și printre

---

⁴ Virgil ONITIU (1864-1915), profesor (1890) și director (1894) al Liceului „Andrei Saguna” membru corespondent al Academiei Române (1902), autor literar apreciat (sub pseudonimul Sorcova).

⁵ Gheorghe BARITIU (1812-1893), profesor, scriitor, ziarist, istoric și luptător politic ardelean, cu vederi progresiste, participant ca fruntas la Revoluția din 1848 în Ardeal, președinte al Academiei Române de la înființarea ei (1866).

colaboratori pe *Andrei*⁶ si *Iacob MURESANU*⁷ mai ales la *Gazeta*, pe medicul si literatul *Pavel VASICI*⁸ la *Foaie* ...

Ne putem închipui cu câta putere convingatoare iradiau în publicul brasovean ideile progresiste, informatiile de pretutindeni si dorintele spre mai bine dintr-o asemenea redactie. Ele gaseau o intelectualitate si o burghezie negustoreasca locala foarte evoluata si deosebit de receptiva...

... Un tineret entuziast, cult si în buna parte din Brasov avea sa aiba rol conducator în activitatea culturala, precum si în învatamântul mediu si chiar superior ...

... O viata culturala intensa si rodnica pulsa deci în Brasov din al doilea patrar al veacului trecut, iar intelectualitatea cultivata si însufletita era secundata solidar de o burghezie mestesugareasca si negustoreasca natura si înstarita, ferm orientata spre progres.

... înfiintarea liceului era în mod manifest reclamata si de patura sociala inferioara, a carei cauza a fost atunci îmbratisata de patura înstarita.

Din aceasta atât de tumultoasa concentrare de virtuti generoase sa plamadit si a luat fiinta la 1 noiembrie 1850 gimnaziul din Brasov.

*... Cu eforturi sporite si cu nestirbit avânt sa reusit ca anul scolar 1854-55 sa se desfasoare în local propriu în monumentala cladire în care ne gasim si azi al „muzelor mândru lacas”, cum îi zicea profesorul poet *Andrei BÂRSEANU*⁹.*

---

⁶ Andrei MURESANU (1826-1863), profesor, poet, gazetar ardelean (pseudonim Eremitul din Carpati) autor al imnului „Desteapta-te Române” (Rasunetul), participant la revolutia de la 1848 din Transilvania.

⁷ Iacob MURESANU (1857-1917), profesor de muzica, pianist virtuos, compozitor, editorul revistei „Muza Româna”.

⁸ Pavel VASICI - UNGUREANU (1806-1881), medic banatean, unul dintre primii savanti români din monarhia Austro-Ungariei si doctori în medicina români (1832), darwinist, inspector al scolilor ortodoxe din Ardeal, membru al Academiei Române (1879), cu discursul inaugural „Despre vegetarianism”, editor al primei reviste românesti de medicina din Transilvania „Higiene si scoala” (1876-1882), întemeietorul terminologiei medicale românesti.

⁹ Andrei BÂRSEANU (1858-1922), profesor de istorie, geografie si literatura româna (1881), folclorist, publicist, autor al unei monografii privind istoria scolilor românesti din Brasov, membru al Academiei Române (1908), presedintele „Astrei” transilvanene (1912-1922), inspector sef scolar (1920/21), senator (1922), scriitor, bun orator.

Unicul ajutor sosit „din afara” este semnificativ: guvernele Munteniei si Moldovei, iar din 1859 acela al României, subventionau scolile brasovene cu o substantiala renta anuala, care a fost sporita în 1874 de ministrul Titu MAIORESCU¹⁰, fost elev în primul an scolar al liceului brasovean (1850/51).

... Intelectualitatea Brasovului de altadata, care numara atât de multi oameni de bine cu aleasa cultura, au îmbratisat liceul cu toate ale sale în permanenta si afectuoasa lor simpatie, participând activ si generos la bucuriile si durerile lui, la manifestarile lui culturale si distractive. Euforia scolara care se înfiintase a fost calauzita în permanenta de virtutile care sau afirmat calde si victorioase în actul de paternitate ale scolii: gândirea generoasa si progresista, însufletire jertfitoare pentru mai bine, perseverenta tenace pe drumul înfaptuirilor. Am putea afirma ca marile virtuti ale citorilor au devenit o zestre ereditara pentru generatiile urmatoare de conducatori ai scolii.

Gratie acestui eminent si activ corp didactic, centrul vietii culturale românesti din sud-estul Ardealului se mutase la liceul din Brasov, iar faima acestuia crescuta inegalata în toate colturile Transilvaniei si chiar ale României.

Dar atractia fascinanta a liceului din Brasov, înainte de Unire, se datoreste în buna parte limbii românesti, care rasuna la poalele Tâmpiei mai curat si mai literar decât oriunde în Transilvania ...

Si iata cuvintele unui alt elev brasovean, Octavian GOGA¹¹, care compara rolul liceului din Brasov cu acela al vechii si glorioasei vetre de lumina a Blajului: „Mai mult ca orice asezamânt, acest lucru a radiat fluidul permanent al naziintelor noastre moderne. Paralel cu Blajul, care ne-a învatat cultul trecutului, aici sa hranit speranta pentru ziua de

---

¹⁰ Titu MAIORESCU (1840-1917), profesor de istoria filosofiei moderne si logica, om de stat, critic literar, mentor de prestigiu al literaturii române, estetician, orator desavarsit, cofondator al societatii literare „Junimea” (1863) si al revistei „Convorbiri literare”, ministru conservator al cultelor si instructiunii publice (1874, 1888, 1890), justitiei (1900), externelor (1910), prim-ministru, membru al Academiei Române (1867), participant la crearea României moderne.

¹¹ Octavian GOGA (1881-1938), „poetul patimirii” neamului românesc, membru în conducerea revistei de orientare semanatorista „Lucefarul”, ziarist, politician, editorul revistei politice „Tara noastra”, ministru al artelor, membru al Academiei Române (1919), laureat al premiului national de poezie (1924).

mâine. În chiliile de pe Târnavă se visau splendorile române, sub Tâmpa Brasovului palpitau fiorii renasterii românești. Îmbinate cele două scoli cu framântarea lor, par un cap de Janus, unul privind înapoi, altul privind înainte”.

La sfârșitul războiului (Primul Război Mondial, n.a.) liceul nostru se gasea de acum în familia numeroasă a liceelor de stat din România întregită cu vechea ei misiune încheiată, cu alta nouă în fața”.

Academicianul Emil POP a trecut în neființă la Cluj-Napoca, la 14 iulie 1974. (Fig. 3).

Academia R.S.R. și Ministerul Educației și Învățământului i-au adus un ultim omagiu (România liberă, 1974).

*„În ziua de 14 iulie 1974 sa stins din viață, în plină vigoare spirituală, profesorul **Emil POP**, președintele secției de științe biologice a Academiei Republicii Socialiste România. Născut la 13 aprilie 1897, în comuna Bucerdea din județul Alba, studiaza la Alba Iulia, Brașov și Cluj, unde în anul 1923 obține diploma de licență în științe naturale. În 1928, la Universitatea din Cluj, susține doctoratul, dobândind mențiunea „magna cum laudae”. Desăvârșit pedagog și-a desfasurat fructuos activitatea didactică în învățământul superior încă din 1920, pregătind numeroase serii de studenți în domeniul botanicii generale și a fiziologiei vegetale și îndrumând numeroși discipoli în diferite domenii ale științelor biologice.*

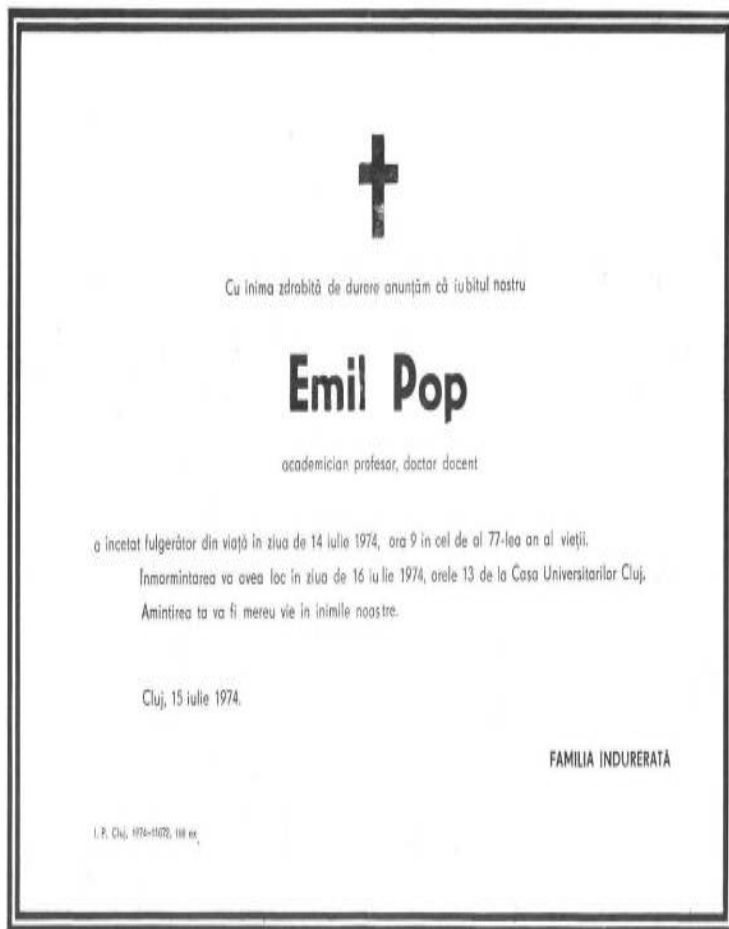
În 1958 a întemeiat centrul de cercetări biologice din Cluj, pe care l-a condus ani de-a rândul. Membru a numeroase societăți științifice, redactor al unor publicații de prestigiu, autor al unui mare număr de lucrări științifice cu renume, academicianul Emil POP a slujit cu devotament politică Partidului Comunist Român de dezvoltare a științei și culturii socialiste.

Fondatorul scolii românești de palinologie și citofiziologie profesorul Emil POP s-a impus în viața științifică internațională, fiind ales membru corespondent și titular al mai multor academii de științe de peste hotare.

Pentru activitatea sa a fost distins cu titlul de „Om de știință emerit”, cu ordine și medalii ale Republicii Socialiste România.

În cele peste cinci decenii de largă activitate științifică și obștească, a adus contribuții remarcabile în domeniul ocrotirii naturii în țara noastră.

Prin încetarea din viață a academicianului Emil POP știința și cultura românească pierd pe unul din cei mai de seamă reprezentanți ai săi.”

Fig. nr. 3 - Ferpar Emil POP

Bibliografie

- [1] Bologa, A.S., 1989, *Hommage au Dr. Maria S. Celan. Cryptogamie, Algol.*, 10, 1, 1-6.
- [2] Bologa, A.S., 1991, *Maria S. Celan - a remarkable pioneer of the Romanian marine benthic algology. Noesis*, 17, 131-136.
- [3] Botnariuc, N., 1961, *Din istoria biologiei generale. Ghi?a, S., Din istoria biologiei generale în România*, Ed. ?tiin?a, Bucuresti, 757 pp.
- [4] Cristea, V., Fabian A., 1997-1998, *L'Académicien Emil POP, un professeur pour l'éternité. Contributii botanice*, I, Gradina Botanica „Alexandru BORZA”, Cluj-Napoca, 37-42.
- [5] Fabian A., 1993-1994, *Premise pentru o conceptie ecofiziologica în botanica româneasca. Emil POP - precursor si initiator. Contributii botanice*, Gradina botanica, 203-211.
- [6] Fabian A., 1997, *Obârsii clujene ale gândirii despre ocrotirea naturii si protectia mediului înconjurator. St. cercét. (St. Naturii)*, 3, Bistrita, 187-200
- [7] Fabian A., Petrescu, I., 2003, *Pledoarie pentru protectia naturii în publicistica lui Emil POP. Environm. & Progress*, Cluj-Napoca, 207-221.
- [8] Fabian A., Petrescu, I. (sub red.), 2004, *Profesorul Emil POP (1897-1974). Pagini alese*. EFES, Cluj-Napoca, 152 pp.
- [9] Joja, I. si colab. (sub red.), 1962, *Dictionar enciclopedic român*, Ed. polit., Bucuresti, 3, 911 pp.
- [10] Pop, E., 1934, *Cea mai batrâna fiinta de pe Pamânt. Biblioteca de Popularizare a Gradinii Botanice din Cluj*, 2.
- [11] Pop, E., 1936, *Scrisoare autografa catre Maria S. Celan*, Cluj, 20 septembrie, 2 pp.
- [12] Pop, E., 1940, *Batrânetea si moartea plantelor. Lectia inaugurala tinuta în ziua de 27 octombrie 1939 la Universitatea din Cluj*, Tipografia „Cartea Româneasca” Cluj, 23 pp.
- [13] Pop, E., 1957, *Începuturile darwinismului la noi. St. cerc. biol.*, VIII, 1-2
- [14] Pop, E., nedatat, *Cuvânt la întrunirea promotiei 1915 a liceului din Brasov*, manuscris dactilografiat, 12 pp.
- [15] Pteancu, A.C. si colab., (sub red.), 1929, *Minerva Enciclopedie Româna*, Ed. Comit. Red. Enciclop. Rom., Minerva, Cluj, 973 pp.
- [16] Puiu, S., 1999, *Viata si opera academicianului Emil POP. în Emil POP - o suta de ani de la nastere (1897-1974)*, A. Ardelean si V. Soran (sub red.), Ed. RISOPRINT, Cluj-Napoca, 63-169.
- [17] Tarján, I. (sub red.), 1966, *Indexul botanistilor din Republica Socialista România*, Biblioteca Naturalistului nr. 2, Bucuresti, 6 pp.
- [18] x x x, 1974, *Academician Emil POP. România libera*, XXXII, 9245, 5, 16 iulie.